

[Guldberg.]

tanke, endda så afvisende, at han har villet hævde, at det var en fremgangsmåde, der skulle være væsentlig dyrere for det offentlige. Jeg ved ikke, hvordan man kan komme til det resultat. Det er ikke muligt at se, hvordan det skulle være billigere at øge statstilskuddet til alle, uanset om de er i vanskeligheder, og til alt fremtidigt byggeri, end det skulle være at holde sig til at klare problemerne for dem, der bevisligt ikke kan klare sig selv.

Den anden og meget afgørende principielle forskel ligger i spørgsmålet om placeringen af ansvaret for fejltagelserne, og her ligger også nogle væsentlige økonomiske interesser. Det er byggeselskaberne, der skønner over, om et byggeri, som de vil sætte i gang, er et byggeri, der er efterspørgsel efter og kan lejes ud, det er kommunen, som skal vurdere dette skøn og give en garanti, og det er boligministeren eller boligministeriet, der skal vurdere de andres skøn og kontrollere priserne som grundlag for, at der kan gives statsgaranti. Ansvar for fejlpositioner kan derfor ikke alene være statens, og hvis man har det synspunkt, kan man ikke undgå modspørgsmålet: hvad er vurdering og kontrol og garanti værd, hvis det ikke medfører nogen form for forpligtelser? Og man må spørge, hvad man egentlig skal med privilegerede byggeselskaber, som ikke selv finansierer, som ikke tager noget økonomisk ansvar for deres dispositioner, og som derfor, så vidt jeg kan se, ikke bliver andet end et fordyrende mellemed, som nødvendigvis for at kunne fungere må engagere sagkyndige til alle de forskellige specialopgaver og må have omkostninger, som går ind i byggeriet, til bestyrelse og administration. Hertil kommer, at disse selskaber jo kommer i en særlig vanskelig stilling indirekte i kraft af, at de har den privilegerede stilling, som statsstøtten betyder. Denne privilegerede stilling betyder jo for selskaberne, at de må være underkastet — det er naturligt — en kontrol og dermed også en meget betydelig forsinkelse og fordyrelse, og det er en kendsgerning, at denne form for byggeri strækker sig over meget, meget lang tid og kræver meget lang forberedelsestid, og det er også en kostbar ting. Når man nu endelig skal diskutere spørgsmålet om forskellen i priser mellem socialt og privat byggeri, så skal

man da vel retfærdigvis sige, at her er en af forklaringerne på, at det er vanskeligt for de sociale byggeselskaber at konkurrere med det private byggeri, men det er en ordening, vi selv har skabt. Venstre mener, at den rigtige ordening er at lade dem, der kan og vil, bygge også for de sociale selskaber og lade de sociale selskaber overtage det færdige byggeri, forvalte det på lejernes vegne og i deres interesse. Men den, der bygger, må have ansvar og risiko, og så må han også have en egenkapital, der kan bære ansvar og risiko, for ellers er det indholdsløst.

Efter nu 6 års privilegeret stilling har de sociale byggeselskaber end ikke kunnet oparbejde en så stor egenkapital, at de kan undvære indskud, der må sættes så højt, at det i virkeligheden er umuligt at præstere disse indskud for de indtægtsgrupper, som byggeriet er beregnet for.

Det er en naturlig ting, at staten og kommunerne, som udøver en kontrol, en vurdering, og stiller nogle garantier, kan få et medansvar, men det kan aldrig være rigtigt, at de, der faktisk disponerer, ikke har noget ansvar. Det er rigtigt — og det er vores principielle opfattelse i venstre — at man har sociale boligselskaber til at forvalte de sociale boliger, som vi helst så som andelsboliger. Det er også rigtigt, at disse selskaber kan have en fælles organisation, som er et serviceorgan for de enkelte selskaber i administration og i indkøb, og som på den måde kan hjælpe selskaberne med den varetagelse af lejerinteresserne, som er deres opgave. Men det er ikke rigtigt at engagere disse foretagender i selve byggebranchen og derved i virkeligheden fjerne dem fra det, der var deres opgave, nemlig at være lejernes tillidsmænd og forvalte byggeriet bedst muligt på deres vegne.

Det er også rimeligt og naturligt, at de lokale selskaber rundt omkring i kommunerne har repræsentanter for kommunalbestyrelserne på tværs af de politiske partier, men jeg synes nok, det forudsætter, at deres fællesorganisation ikke optræder som et politisk instrument med særlig tilknytning til et politisk parti og indirekte i virkeligheden anvender statsmidler eller tvangsbidrag fra lejerne til en partipolitisk agitation.

Hr. Hans Halvorsen har besvaret kritikken af det sociale byggeri med at foreslå, at de, der kritiserer, bare kan trække sig ud af